

koji se provodi u SAD. Slijedeći je rad Y. Unrau u kojem autorica prikazuje rezultate istraživanja koje je provela da bi pridonijela razjašnjenju razlika u ulogama između roditelja u klasičnom i tretmanskome hraniteljstvu. Zadnji rad u ovom poglavlju tretira problem edukacije hranitelja u Belgiji.

Završno poglavlje knjige sadrži pet radova. U prvom radu H. Cleaver na temelju istraživanja provedenog u Velikoj Britaniji razmatra uzroke i posljedice neplaniranih preki da hraniteljstva. U vrlo zanimljivom radu "Teenageri beskućnici ranije zbrinuti u hraniteljstvu" R.P. Conte i sur. razmatraju karakteristike hraniteljstva koje su doprinijele pretvaranju mladih prije smještenih u hraniteljstvu u "uličnu mladež". U sljedećem radu P. Gabor i G. Charles predlažu model evaluacije specijalističkog hraniteljstva za kojeg smatraju da bi se morao razlikovati od modela evaluacije "klasičnog" hraniteljstva. H. Ward u radu "Procjena rezultata u skrbi za djecu: Projekt 'Briga za djecu'" prikazuje razvoj sveobuhvatnog sistema evaluacije skrbi za djecu u Velikoj Britaniji. Sistem je poznat pod imenom "Projekt: Briga za djecu", a bavi se evaluacijom razvoja djece od ranog djetinjstva do kasne adolescencije.

Posljednji prilog u knjizi priredili su J. Janović i I. Magdalenic a naslovljen je: "Evaluacija dječjeg hraniteljstva u zemlji u ratu: primjer Hrvatske". U njemu su prezentirani rezultati istraživanja provedenog u Zagrebu, a svrha ovog istraživanja bila je identificirati psihosocijalne poteškoće djece-prognanika smještene kod hranitelja u Zagrebu, a kao posljedica agresije na Hrvatsku.

Zaključimo ovaj prikaz konstatacijom da se radi o knjizi u kojoj se pokušava prikazati stanje i razvojni trendovi hraniteljstva u međunarodnim okvirima, što urednik Brad McKenzie i ističe u predgovoru. Bez obzira koliko se u tome jest ili nije uspjelo, knjiga predstavlja dobrodošao doprinos u razumijevanju ove, za socijalni rad vrlo važne problematike.

Prilozi hrvatskih autora po svojoj kvaliteti ne zaostaju za radovima iz drugih zemalja, pa možemo reći da dobro prezentiraju dostignuća naših znanstvenika u području socijalnog rada.

Danko Bakić

SCANDINAVIAN JOURNAL OF SOCIAL WELFARE

Special Issue, July 1993.

U Kopenhagenu od 1992. godine izlazi časopis pod gornjim nazivom. Glavni urednik je Sven Hessle profesor na Školi socijalnog rada Sveučilišta u Stockholmu, a u Uredništvu je po jedan predstavnik svake od skandinavskih zemalja, ali isto tako predstavnici iz SAD, Meksika, Japana, Velike Britanije i Australije.

Riječ je, dakle, o časopisu s međunarodnim uredništvom i pretenzijama.

Pažnju nam je privukao poseban broj iz 1993. godine posvećen siromaštvu i socijalnom blagostanju u istočnoj i srednjoj Europi nakon propasti socijalizma.

Uvodni članak napisao je S. Marklund pod naslovom "Socijalna politika i siromaštvo u posttotalitarnoj Europi". S. Marklund vrši zanimljivu analizu socijalnih promjena i socijalne politike u tim zemljama. Pri tome se referira na tri glavna modela socijalne politike u zapadnoj Europi - rezidualni, industrijski i institucionalni - i pokušava otkriti sličnosti i razlike u odnosu na njih u spomenutim zemljama.

Ovdje ukratko vrijedi spomenuti glavne ideje koje u ovom prilogu razvija Marklund.

U diskusijama o socijalnoj politici u istočnoj i srednjoj Europi mnogo se raspravlja o ulozi civilnog društva. Koncept civilnog društva ima dva aspekta. Jedan je vezan uz pozitivnu ulogu socijalnih pokreta i nezavisnih socijalnih snaga u inicijaciji i reformi unutar državnih struktura. Pokazuje se, međutim, da je taj aspekt civilnog društva relativno slab u postsocijalističkim zemljama. On je razrušen u vrijeme socijalizma. Drugi aspekt civilnog društva je uglavnom negativan. On je u opoziciji državi kao i institucionaliziranoj akciji, ali i prema tržištu. Civilno se društvo na ovaj način javlja kao mikro-koncept, koji se tiče aktivnosti na maloj skali kao što je obitelj i pojedinac. Dakle, dominantne socijalne snage u postsocijalističkim zemljama suprotstavljene su svim formama reformi socijalne politike vezanih uz državu.

Marklund čini usporedbe i s ekonomskom krizom na Zapadu tridesetih godina ovog stoljeća. Nakon te krize Zapad se usmjerio prema keynezijanskoj ekonomskoj politici, kao i

jakoj socijalnoj intervenciji države. Uloga države naročito je porasla u politici prema obitelji te prema nezaposlenosti.

Istočna i srednja Europa danas imaju slične simptome ekonomske anomalije. Ipak je situacija različita, pa ima malo šansi da tamo prevladaju keynezijanska rješenja u ekonomiji i društvu. Razlozi za državnu neintervenciju su brojni.

Prvi razlog je ekonomske prirode. Tamošnje su ekonomije, naime, teško poremećene i nisu kompatibilne zapadnim ekonomijama. Uloga se države u tom procesu zamišlja kao pasivnog promatrača. Predodžbu o slaboj državi i slobodnom tržištu podržavaju međunarodne financijske institucije nadležne za pomoć tim zemljama, a posebno Međunarodni monetarni fond.

Drugi razlog za razvoj socijalne politike jeste manjak socijalnih snaga, socijalnih pokreta i institucija civilnog društva koje mogu prihvatiti državnu intervenciju. Već je rečeno da je interpretacija uloge civilnog društva uglavnom negativna. Ona je u skladu s rezidualnim modelom socijalne politike.

Međutim, Marklund nalazi i razloge za optimizam u pogledu budućnosti socijalne politike u centralnoj i istočnoj Europi. On u tom smislu izdvaja dva faktora.

Prvi je postojanje struktura socijalne politike koje su u znatnoj mjeri komplementarne onima u zapadnoj Europi. U većini zemalja ta struktura je najbliža industrijskom modelu socijalne politike, ali ima i elementa redistributivnog institucionalnog modela.

Drugi razlog za optimizam autor vidi u javnom mišljenju. Javno mišljenje je u tim zemljama kontradiktorno. S jedne strane postoje jaki antidržavni sentimente, a s druge strane očekivanja da država u oblasti socijalne politike preuzme svoje obaveze. Čini se da ekonomska kriza i sve veće siromaštvo jača upravo ovaj drugi način mišljenja.

Dva glavna suprotstavljena modela socijalne politike o kojima se raspravlja u tim zemljama jesu onaj naslonjen na ideologiju slobodnog tržišta te drugi oslonjen na konzervativne postkomunističke snage. Usljed nedostatka iskustva nedostaje srednja alternativa. Sve se, dakle, svodi na želju populacije da se zadrži sigurnost iz socijalizma ili da se ostvari američki san čistog materijalističkog kapitaliz-

ma. Srednja i istočna Europa trebaju se, misli Marklund, više oslanjati na zapadnoeuropska iskustva koja su im geografski i historijski bližska.

Pored ovog ključnog priloga S. Marklunda u časopisu nalazimo još i članke:

- N. Warzywoda-Kruszyske i J. Grotowske-Leder, Siromaštvo i socijalni uvjeti u Poljskoj tokom transformacije u tržišnu ekonomiju;

- D. Kutsara i A. Trumma, Siromaštvo obitelji u Estoniji;

- V.P. Kultygina; Siromaštvo i socijalni trendovi u Rusiji,

- J.A. Dellenbranta, Demokracija i siromaštvo.

Časopis sadrži i članke o drugim temama. Jedan od njih posvećen je 90-godišnjici Švedske asocijacije za socijalni rad.

Iz ovog se vidi da se radi o sadržajnom i zanimljivom časopisu iz kojeg i mi možemo mnogo toga naučiti.

Vlado Puljiz

GODIŠNJAK ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE 1993.

Zavod za zapošljavanje, Zagreb, 1994.

Godišnjak Zavoda za zapošljavanje 1993. jedna je u nizu višegodišnjih publikacija koje Zavod za zapošljavanje redovito objavljuje. Kao i ranijih godina, ova se publikacija sastoji od dva dijela: prvi dio donosi tekstove o relevantnim pojavama na tržištu rada Republike Hrvatske i aktivnostima Zavoda za zapošljavanje, dok drugi dio sadrži grafičke i tablične prikaze s mnoštvom podataka vezanih za ponudu i potražnju rada u Hrvatskoj u 1993. godini.

Godišnjak za 1993. godinu sadrži deset poglavlja. U prvom poglavlju, Zaposlenost, dat je prikaz kretanja zaposlenosti u društvenom (državnom), mješovitom, zadržnom i privatnom vlasništvu u 1993. na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku. Nadalje, skrenuta je pažnja na značajan problem na tržištu rada naše zemlje, a kojem se ne poklanja dovoljno pažnje. Radi se o višku radnika u po-